

MAGYAR L

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-közt 9—11.

Igazgató és főszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Zlemér**

A londoni fényes ünnepségek II. Károly király és Mihály nagy- vajda tiszteletére

Ófelsége szerdán megkezdte hivatalos tárgyalásait is. Fővárosi lapok a királyi látogatás nagy jelentőségéről. — Díszdoktorrá választja az uralkodót a bucaresti-i egyetem

Londonból jelentik: A román királyi vendégek tiszteletére rendezett ünnepségek egymást érik. Szerdán délben tizenkét óraker Ófelsége II. Károly király és Mihály nagyvajda a beauforti herceg kíséretében elhagyta a Buckingham-palotát és a Guildhallban, a Citybe ment, ahol London főpolgármestere díszbédet adott a királyi vendégek tiszteletére. A menetet a királyi lovagárda két százada kísérte. A menet öt udvari díszhintóból állott. A Guildhallba érkezésükkor Ófelségét és Mihály nagyvajdát a lordmajor fogadta. A díszbédén főbb, mint háromszáz meghívott vendég vett részt. A palotába való bevonulás az évszázados ceremóniák szerint történt. Az épület kapujában a lordmajor várta az Uralkodót és a trónörököszt, majd összeállították a menetet. Elöl haladt Károly király, utána a lordmajor és a felesége, ezután következett Mihály nagyvajda, a gloucesteri herceg, Urdăreanu udvari miniszter, Petrescu-Comnen külügyminiszter, majd Chamberlain miniszterelnök, lord Halifax külügyminiszter és a többi angol előkelőségek.

Az angol lobogóval és a román nemzeti színekkel feldíszített teremben asztalhoz ültek.

majd a lordmajor mondotta el ünnepi beszédét.

Azzal kezdte, hogy 1924-ben az uralkodó felséges édesapja és édesanyja, néhai Ferdinánd király és Mária királyné látogattak el Londonba s most, tizennégy év után Károly királyt és Mihály trónörököszt fogadja Anglia.

Ez a látogatás a két ország közötti barátság és a két nagy nép közötti kapcsolat szimbóluma, melyet az elmúlt háború testvérisége pecsételt meg. Ezt az együttműködést folytatni fogjuk.

Csodálattal viseltettünk Felséged uralkodói erényei iránt, mellyel országát az igaz útra terelte és átszervezte — folytatta beszédét a lordmajor. — Mi készek vagyunk a két ország közötti kapcsolatot szorosra fűzni s a kereskedelmi kapcsolatokat elmélyíteni.

Különös örömmünkre szolgál, hogy itt üdvözölhetjük Felséged fiát, az ifju trónörököszt is, aki méltó képviselője hazája fiatalságának. Kérjük a Mindenhatót, hogy tartsa meg Felséged hazáját jólétben, segítse elő fejlődését és kívánjuk, hogy Felséged hosszú ideig uralkodjék népe boldogulására.

Károly király válaszbeszéde

Ófelsége II. Károly király a következő beszéddel válaszolt:

— Főpolgármester ur! Nem akarom eltitkolni azt a mély megindultságot, amely elfog, amikor ilyen meleg fogadtatásban részesülök az Önök körében, az angol birodalom nagyszerű fővárosának lakossága részéről. Első szavam tehát az őszinte és meleg köszönet London népe és hivatalos vezetői iránt, akik lelki melegével fejezik ki tiszteletüket irántam és országom iránt, amely a nyugati civilizáció őrzője a Kelet kapujánál. Hiszem, hogy ehhez a fogadtatáshoz hozzájárult az a tény is, hogy ereinkben ugyanaz a vér folyik, mint az Önök királyának ereiben. Édesanyám az edinburgi herceg leánya volt és én Victoria királyné dédunokája vagyok. Ez tehát az egyik és legerősebb kapocs, amely engem ehhez a néphez köt. Ezután a legújabb időkben is, sem én, sem népem nem felejtjük el, hogy Románia a szövetségesek nagy hadseregének egyik tagja volt és ugyanazon ügyért és ugyanazon hitért harcolt. A népek története azonban nemcsak egy században íródik. Így emlékeztetek arra, hogy a XVI. század vége felé angol állampolgárok is harcoltak Románia hegyeiben nagy nemzeti hősiük, Mihai Viteazul mellett és közülük egyesek el is estek hadseregének soraiban. Ugy

hiszem, hogy nincs szebb alkalom a mainál, hogy megemlékezzünk tetteikről és felemlítsük neveiket: Baskerfield Hardwick, Thomas Wilmer, Robert Mullineus, Thomas Bishop, Francis Compton, George Davison, Nicholas Williams. Ez a legelső áldozati közösség, amely hazáinkat összekapcsolja. Attól kezdve Románia és Anglia között a kapcsolatok más területe, a béke és a gazdasági fejlődés területén szövődtek. Aki tud olvasni a történelemben, látni fogja, hogy mi volt országom civilizatorikus szerepe.

Románia békét és együttműködést óhajt

— Amint említettem, a nyugati civilizáció egykori határainál való helyzetében a századok folyamán országom lakosai állottak először szembe a barbár betörések hullámaival. Európa legjelentősebb közlekedési útjának, a Duná-

Chamberlain kihallgatáson volt Károly királynál

Londonból jelentik: Szerda délután a román követségen szűkebbkörű fogadás volt, melyen Károly király Ófelsége és Mihály nagyvajda is megjelent. Több mint száz személyiséget hívtak meg.

nak torkolatánál feküdvé. Ezért szomszédai mindig irigyelték és nehéz harcot kellett folytatnia népe egy-államban való életének megvalósulásáért. Ime, a múlt nehézségei, ime azok az alapok, amelyeken az elmúlt és a mai nemzedékek dolgoznak, hogy hatalmas, művelt és virágzó államot építsenek és amely az élet-erő ilyen szép multjára támaszkodva, hazafisággal és eréllyel, a béke iránti szeretettel és erős akarattal fogja mindig megállani a helyét. Szorosan összekapcsolom ezt a két fogalmat: béke és gazdasági fejlődés s ezt azért teszem, mivel úgy vélem, hogy nincs az emberi művelődésnek még más két olyan megnyilvánulása, amely jobban összetartozna és hogy a gazdasági élet csak akkor fejlődhetik igazán, ha a béke megtartásának erős akarata támogatja. Nincs jobb mód a béke megőrzésére, mint a gazdasági kapcsolatok lojális és méltányos kifejlesztése.

— Szilárd meggyőződésem, hogy határozottsággal és szeretettel haladva ezen az úton, gyorsan mehetünk előre az összes népek által kívánt cél: az összes népek által óhajtott, az államok közötti barátság és békés együttműködés útján. A gazdasági együttműködés, a különböző népek szükségleteinek és szokásainak jó megismerése, valóban a barátság és együttműködés szilárd alapja. Annál nagyobb fontosságot tulajdonítok ezeknek a kapcsolatoknak, minthogy véleményem szerint nincs a népek békéjének hasznosabb és biztonságosabb követe a kereskedőknél. Románia, erről biztosíthatom Önöket, kész arra, hogy olyan programot valósítson meg, amely lehetővé teszi a komoly együttműködést. Uram, láthatják tehát, hogy országom általam ma a gazdasági alapon felépülő békés megegyezést hangoztatja. Azzal a tudattal teszem, hogy ez az emberi művelődés és haladás előmozdításának egyik legbiztosabb módszere. Teszem ezt, mivel Romániának mindenekelőtt békés légkörre van szüksége ahhoz, hogy fejlődjön és szerencsés módon fejleszthesse ki anyagi erőinek minél jobb beteljesülését. Egy ország nemcsak erejével és hadseregével tündökölhet, hanem gazdasági erejével és kulturális tevékenységének szétsugárzásával. Ime, ezért dolgozik Románia és ezt készítjük elő én és népem fáradtsággal és szilárd elhatározottsággal, az elkövetkező napok feladataira. Ez az a Románia, amelyet ma meg akartam mutatni Önök előtt.

Meg vagyok győződve, hogy a civilizatorikus fejlődésnek ez a programja még jobban hozzá fog járulni az országom és az angol birodalom között minél barátságosabb kapcsolatok kifejlesztéséhez. Bár Európa ellentétes szélén fekszik, mindig fogunk találni közös érdekeket és ideálokat, amelyek lehetővé teszik gazdasági és intellektuális téren a lehető legszorosabb kapcsolatok teremtését. Befelezésül még egyszer legmelegebb köszönetemet fejezem ki mindazok iránt, akik oly meleg fogadtatást rendeztek úgy nekem, mint fiának.

Perceken át tartó, tomboló éjlénzés zárja be az uralkodó szavait, majd a lordmajor keresetlen szavakban köszöni meg az uralkodó beszédét.

Az uralkodó szívélyesen elbeszélgetett a meghívottakkal, majd félhatkor visszatért a Buckingham-palotába, miután előzőleg megtekintette a román követség épületét. A követségen diszvacsoza volt, az angol uralkodó-pár

tiszteletére. A díszvacsorán megjelent Mary, özvegy angol királynő is, valamint Erzsébet trónörökös.

A díszvacSORA után a Buckingham-palotában nagy fogadást rendeztek az uralkodó tiszteletére. A fényes fogadásra hatszáz személy kapott meghívást. Jelen volt a diplomáciai kar, a dominiumok valamennyi képviselője és minden számottevő angol előkelőség. Ma az angol külügyi hivatal ad dinert az Uralkodó és Mihály nagyvajda tiszteletére. Károly király szerdán este a Buckingham-palotában fogadta Chamberlain miniszterelnököt. Politikai körök úgy tudják, hogy a megbeszélésen az Angliába irányuló román kivitel növelésének, különösen az olaj- és gabonakivitel fokozásának kérdéséről volt szó. Az angol külügyi hivatalban csütörtökön adandó ebéden lord Halifax külügyminiszterrel folytat megbeszélést Ófelsége.

Fővárosi lapok méltatják az elhangzott beszédeket

Bucuresti. Saját tud. A ma reggeli fővárosi lapok behatóan méltatják a Londonban elhangzott beszédeket.

A király — írja a *Curentul* — a tegnapi ünnepségek alkalmából az európai érdeklődés központjába helyezte Romániát. Ez az ország, amely a kontinens legfontosabb természeti kincsei közül tart néhányat birtokában, a királyi szó útján mindama államokkal való együttműködést ajánl fel, amelyek, mint ő is, a béke útján haladnak.

Az *Universul* így ír:

Uralkodónknak Nagybritánia fővárosában tett látogatása kiemelkedő politikai jelentőséggel bír. Két nép, amelyeket soha sem választott el, erejét és akaratát a béke szolgálatába állítja. A román nép fődétlen fővel áll e magaslatos pillanatokban az angol zászló előtt és Nagybritanniának a lojalis és állandó barátság legőszintébb kifejezését küldi. A román nép a legteljesebb csodálattal és méltánálással lévén az angol nemzet igazságmüve iránt, meg van győződve arról, hogy ez a nép a jövőben is ugyanilyen támogatója lesz az igazságnak, a civilizációnak és a népek szabadságának.

Károly királyt a bucaresti egyetem díszdoktorává avatják

Bucuresti. Saját tud. A bucaresti egyetem tanácsa a jogi-kar javaslatára egyhangúlag elhatározta, hogy Károly királyt az egyetem díszdoktorává avatja. Az erre vonatkozó első javaslatot egyébként már az irodalmi kar is megtette még ez év tavaszán.

A díszdoktorrá avatást Ófelségének a felsőiskolai oktatás körül szerzett érdemeivel, valamint az egyetemi tanárikar iránt tanúsított érdeklődésével és az atyai gondossággal, amelylyel a diákság iránt viseltetik, indokolja a határozat.

Az első képviselőválasztások a külön szlovák országgyűlésre

A szlovák kormány propaganda-főnöke tárgyalásokat folytatott Budapesten. — A lengyel sajtó a ruszin kérdés megoldásáról

Prágából jelentik: A csehszlovák néppárt központi végrehajtó bizottsága hosszú vita után kimondta, hogy önálló marad és nem olvad össze más pártokkal.

A szlovák távirati iroda jelentése szerint januárban Szlovákiában képviselőválasztást tartanak. A megalakuló szlovák országgyűlés feladata a szlovák alkotmány megalkotása lesz.

Prágából jelentik: A „Lidove Noviny” szerint a Mach szlovák propagandafőnökkel budapesti tárgyalásai során közölték, hogy a magyarországi szlovákok jogai minden tekintetben biztosítva vannak és pedig nemcsak a nyelvhasználat és kulturális téren, hanem politikai téren is. A Magyarországhoz visszatért szlovákok ünnepélyes alkalmakkor saját nemzeti lobogóikat is használhatják és nemzeti himnuszukat énekelhetik.

Az angol-olasz egyezmény ünnepélyes életbeléptetése

Az életbeléptető nyilatkozat aláírásában Egyiptom is részt vett. Az egyezmény nem érinti a Berlin-Róma tengelyt és az olasz-német-japán együttműködést

Rómából jelentik: Szerdán délután 5 órakor folyt le a Chigi-palotában az ugynevezett győzelmi teremben az angol-olasz szerződés életbeléptetésének ünnepélyes aktuusa. A nyilatkozatot először Ciano, utána Perth, végül az egyiptomi ügyvivő írta alá. Az egyiptomi ügyvivő a maga aláírásával az Egyiptomnak szóló közlés átvetését ismerte el. Ezután Ciano és Perth melegen kezelt szorított egymással.

Az olasz sajtó vezetőhelyen foglalkozik a megegyezés életbeléptetésével.

Valamennyi lap vezércikkben méltatja az esemény nagy jelentőségét. A lapok első oldalán közlik Mussolini, Chamberlain, Ciano, Halifax és Perth arcképét.

A „Giornale d'Italia”-ban Gayda megalapítja, hogy az angol-olasz egyezmény érinthetetlenül hagyja a berlin-római tengelyt és a Berlin-Róma-Tokio háromszög rendszerét, amelynek működését sem nem módosítja, sem nem csökkenti. A tengely továbbra is az olasz külpolitika alapja marad. A tengely azonban nem jelent zárt rendszert és összhangba hozható minden nemzetközi megegyezéssel, amelynek célja az együttműködés az új Európa megteremtésére, az építő munka és a közös érdekek elérésére. Az egyezmény a Föld-

közi-tengertől a Vörös-tengeren át a közelkeletre terjed ki, ahol az egyenlő jogok elismerését jelentő Olaszország és Anglia között. Olaszország vörös-tengeri hatalmi helyzetének elismerése egyre nagyobb mértékben bizonyítja Olaszország birodalmi állását. Ezt az egyensúlyt az angol-olasz egyezmény világosan kifejezésre juttatja.

Az angol-olasz megegyezés azokat az általános kérdéseket is rendez, amelyeken Olaszország és Anglia politikája a Földközi-tengeren és a Vörös-tengeren nyugszik és biztosított nyújt minden jövőbeli ellentét felmerülése ellen Olaszország és Anglia között. A megegyezés semmi vonatkozásban sem változtatja meg Olaszország külpolitikájának alapelveit, mint ahogyan nem jelent változást a róma-berlini tengely tekintetében és nem változtatja meg Olaszország politikáját a többi állam és nép irányában. Az angol-olasz egyezmény, amelyhez Chamberlain és Mussolini adta meg az eszmei utmutatást és végrehajtásánál Ciano is közreműködött, a történelem sötét korszakát zárja le és lehetővé teszi az együttműködést az európai béke és rend megóvására. Remélni kell, hogy Olaszország és Anglia együttműködése jelentős tényezője lesz a legteljesebb és legőszintébb jóakarati vezetési.

A holland kormány kezdeményezése a zsidó-kérdés megoldására

Angol és amerikai fáradozások, hogy a zsidó menekülteket elhelyezzék

Londonból jelentik: Lapjelentések megerősítik, hogy Colijn holland miniszterelnök hat európai állam kormányánál és Washingtonban kezdeményező lépést tesz a zsidó kérdés megoldását célzó nemzetközi tárgyalások megindítására. Angol részről már is megindult ilyen irányban az eszmecsere az Egyesült-Államok, Franciaország és Hollandia kormányával. Angol diplomáciai körökben valószínűnek tartják, hogy az evianai értekezlet alelnöki bizottsága legközelebb ismét összeül. Az utóbbi napokban folytatott tanácskozások eredményeként sikerült biztosítani 80 ezer németországi menekült elhelyezését. Az angol világbirodalom tengerentúli területein ebből 20 ezer németországi zsidó családot, a délamerikai partvidéken fekvő angol Guayana gyarmaton telepítenek le záros határidőn belül. Az angol lapok hosszú tudósítást közölnek Kenedy amerikai követ fáradozásairól, aki arról tárgyalt az angol kormánnyal, hogy legalább 700 ezer zsidó menekült számára elhelyezést találjanak. Kenedy

tárgyalásai eddig nem vezettek eredményre.

Londonból jelentik: Inskip nemzetvédelmi miniszter szerdán este Ecclesben (Longhamshire krület) beszédet mondott és védelmébe vette a zsidóságot. Majd hangoztatta, hogy Angliának erősnek kell lennie. Angliának — úgy mond — kötelessége, hogy segítsen a zsidó népen, esetleg nem magában Angliában, de lehetőleg az angol birodalomban. Ebben bizonyára más nemzetek közreműködésére is számíthat. Szólt ezután Anglia fegyverkezési programjáról, majd hangoztatta, hogy az angol kormány továbbra is tárgyalások útján törekszik a béke biztosítására.

DIPLOMÁCIAI KÖZBELÉPÉS A NÉMETORSZÁGBAN LAKÓ AMERIKAI ZSIDÓK VAGYONA VÉDELMEÉRE.

Berlinből jelentik: Az „United Press” jelenti: a berlini amerikai nagykövet írásbeli jegyzékét nyújtott át a külügyminisztériumban a zsidó vallású amerikai állampolgárok vagyonának sérelme ügyében. Hírszerint más államok diplomáciai képviselői is hasonló lépést tettek a Wilhelm Strassén. Az amerikai jegyzék nem csak az okozott károk megtérítését kívánja, de felvilágosítást kér a német kormánytól, mi a végleges álláspontja a zsidó vallású külföldi állampolgárok vagyonbiztonsága tekintetében.

ROOSEVELT ELNÖK A NÉMETORSZÁGI ZSIDÓK ÜGYÉBEN JELENTÉSTÉTELRE HÍVTA HAZA AMERIKA BERLINI NAGYKÖVETÉT.

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök nyilatkozott a németországi zsidók megrendszabályozásáról és a többi között ezeket mondotta:

— Azok az intézkedések, amelyek az utóbbi napokban Németországban történtek, a legnagyobb mértékben nyugtalanítják az Egyesült-Államok közvéleményét. Hozzá kell tennem, hogy ugyanez volna az eset, ha a világ bármely más részéből jöttek volna hasonló hírek.

Roosevelt közölte ezután, hogy Wilson berlini nagykövetet azért rendelte Washingtonba, hogy részletes jelentést tessen magának a zsidók ellen tett rendszabályokról és a németországi helyzetről. Arra a kérdésre, hogy vajjon a washingtoni kormány tiltakozása jeléül tesz-e diplomáciai lépést berlinben, Roosevelt nem felelt.

Varsóból jelentik: Az Express Poronny csütörtöki száma újból hangoztatja, hogy a népek önrendelkezési jogának a ruszínföldön is érvényesülnie kell, mint ahogyan más területeken már győzedelmeskedett. Praga ellenállása érthetetlen. A cseheknek maguknak is érdeke, hogy mielőbb végleges határhoz jussanak. Mindaddig, míg a kárpátoros kérdés megoldást nem nyer, a cseh határok nemzetközi szavatolásáról szó sem lehet. A cseheknek meg kell gondolniuk, hogy ha minden erővel ragaszkodnak a kárpátoros föld megtartásához, nem számíthatnak ebben a kérdésben a nyugati nagyhatalmak támogatására sem, mert ennek a területnek már 1920-ban megígérték, hogy a nép akaratát tiszteletben tartják. Minél előbb oldódik meg ez a kérdés, annál előnyösebb lesz a csehekre nézve.

Nevel: keletkeznek —

nevek elfűnnek — a Chlorodont megmarad. A Chlorodont szájpóloszer évtizedek óta ismert. Milliók használják naponta, hogy foguk szép, fehér és egészséges maradjon. Aki okos, ugyanezt teszi.

Chlorodont - fogpaszta

Az Erdélyi Római Katolikus Egyházmegyei Tanács évi közgyűlése Kolozsváron

Nagyjelentőségű változások az egyházmegye vezetésében. — Az egyházmegye iskolai és vagyoni ügyeinek számbavétele

Kolozsvár. Saját tud. Csütörtök délelőtt 10 órakor, zsúfolásig megtelt teremben kezdődött meg a gyulafehérvári Katolikus Egyházmegyei Tanács közgyűlése. Az elnöki emelvényen **Márton Áron** apostoli kormányzó, egyházi elnök, dr. **Gyárfás Elemér** világi elnök, **Inczédy-Jokszman Ödön**, dr. **Boga Alajos** kanonok-referens

és **Adorján Károly** kanonok-főtanfelügyelő foglaltak helyet.

Gyárfás Elemér dr. világi elnök rövid, meleg szavakkal üdvözölte **Márton Áron** apostoli kormányzó, egyházi elnököt. Az üdvözlésre **Márton Áron** szintén rövid beszédben válaszolt, majd megnyitotta az ülést.

Márton Áron apostoli kormányzó megnyitó beszéde

— **Megható emlékezés Mailáth és Vorbuchner püspökökről** —

— Mélyen Tisztelt Közgyűlés! Az ideiglenes megbízás folytán, amellyel az Apostoli Szeztársak igénytelen személyemet kitüntette, nekem jutott a megtisztelő feladat, hogy az Egyházmegyei Tanács ez évi közgyűlését vezessem és tárgyalásaink s célkitűzéseit irányító gondolatát általánosságban jelezzem.

— Fájdalmunk megemlékezésével kell kezdenem. Két püspökünket veszítettünk el ebben az esztendőben. Az egyik, megható megadással véve magára a reá mért keresztet, önhatározásából ez év májusában búcsúzott el tőlünk, a másiktól, váratlanul felnyitott sírja elé állítva, nekünk kellett búcsút vennünk. Ősz Püspökünk búcsúlevelében fiatal utódját s a Gondviselés jószágából a végrendelező püspök még él, az ifjú püspök pedig, akire hagyattunk és akibe reményeinket vetettük, már halott. Mailáth érsek püspöksége 40 esztendeje alatt csak két ízben nem lehetett jelen a Stáus, illetve Egyházmegyei Tanács közgyűlésén. Vorbuchner Püspök Urunk mindössze kétszer nyithatta meg egyházmegyéje vezető testületének tanácskozásait s amint most utólag szomorúan látjuk, a halál angyala talán már akkor oldala mellett állott.

— A kettős veszteség kettős gyászba borította egyházmegyénket. Mailáth érsek hosszú püspöksége idején nemzedékek hosszú sorát nevelte fel, régi intézmények újultak meg és újak támadtak az ő közvetlen gondozása alatt. Papok és hívek, intézmények és törekvések ma is az ő páratlan, nem ismétlődő és nem ismételtető egyéniségének sugárzatában állanak. Krisztus természetfölötti lelkületével jött közénk s mindent itt hagyott, lelkét, vagyonát, egészségét és mindenek fölött itthagya, itt osztotta szét páratlan nagy szívét. Vorbuchner Püspök súlyos örökséget vett át. Nagy előd utódjaként, nehéz időkben jött, nagy felelősség és nehéz kérdések elé állítva. És utólag is meg kell állapítanunk, amit különben már hivatala átvételének első per-

cétől láttunk, hogy személyében a felfokozott várakozás ellenére sem csalódtunk. Isten a kivételes időkhöz mért kivételes képességekkel áldotta meg. Tiszta látással, okos körültekintéssel, és bölcs mérséklettel irányította az egyházmegye ügyeit, öntudatosan és szívós kitartással védelmezte érdekeit. S utolsó percéig állott helyén, a kötelességteljesítés mezején esett el, igazi hősként.

— Mélyen Tisztelt Közgyűlés! Amikor most a mi jó Püspök Atyánk kórházi ágyánál lélekben megjelenünk, hogy gyermeki ragaszkodásunknak és hódolatunknak kifejezést adjunk. Kérve a mindenható Istent, hogy adjon keresztje viseléséhez elégséges erőt s amikor Vorbuchner Püspök Urunk lelkét a jutalmazó Uristen jószágába ajánljuk, illő, hogy egy rövid néma imádsággal hódoljunk mind a kettő emlékének.

E szavaknál a közgyűlés közönsége fölállt és percekig tartó némaság volt a közgyűlés termében. Mindenki mély mezeidulással hajtott fejet a gyászoló hallehatóságban.

Azután az apostoli kormányzó így folytatta: — Mélyen Tisztelt Közgyűlés! Nekünk pedig, akik itt maradtunk a munka mezején, kötelességünk számolni az élettel és feladataink után kell néznünk. Méltóztassék ezért megengedni, hogy tárgyalásaink és célkitűzéseink vezetőgondolatoként röviden két szempontot érintsek.

— Születésünkkel kaptuk, de az Egyházmegye szervezetében nagy történelmi hagyományok kötelező erejével súlyosbítva mint intézmény vállaltuk azt a feladatot, hogy őseink szent hitét megtartjuk a katolikus népünk lelki, szellemi és erkölcsi műveléséről, s ezzel földi boldogulásának előmozdításáról is intézményesen gondoskodunk. Szellemi és erkölcsi erőfeszítéseket azonban intézményesen működésben tartani, kultúrát teremteni és kulturális örökséget megőrizni és továbbadni csak akkor lehet, ha rendelkezésre

állnak az anyagi előfeltételek. Egyházmegyei Tanácsunk s megbízásából az Igazgatótanács immár évek óta a legnagyobb nehézségek ellenére dícséretes kitartással, és ügy-szeretettel fáradozik azon, hogy a nélkülözhetetlen anyagi szükséglet előteremtésével kulturális berendezkedésünk egész szerkezetének működését biztosítsa, és amennyiben lehet, a helyzetünk folytán előálló új igények ellátására is alkalmassá tegye. S Közgyűlésünk ennek az alapvetést jelentő munkának évi számbavételére és megbeszélésére jött össze.

— A végzett munkáról a kiküldött bizottságok részletesen beszámolnak. Ezért méltóztassanak nekem megengedni, hogy a számbavétel és megbeszélés konkrét vonatkozásain túl menve feladatunk lényegénél maradjak és inkább a jövőt nézzem.

— Nagy a feladat, nagy és áldozatos a feladattal járó munka, de úgy hiszem, minden okunk megvan, hogy feladatunkat hittel és lelkesedéssel vállaljuk. Az idők járása újból Egyházunk igazsága mellett bizonyít. Az élet ütemének hallatlan meggyorsulása az eszmék és eszmei törekvések kiérésének idejét is megrövidítette. A gondolat, amelynek régebbi évtizedekre volt szüksége, hogy a betűk holt világából kilépjen és hasson, ma rövid egy év alatt egy célra felmozdult tömegeknek lehet lázasító jelszava: az eszme, amely korábban esetleg évszázadokon keresztül csak szép lelkek hite és álmódosítása volt, ma néhány év leforgása alatt világalakító erőként jelenhet meg a történelemcsináló tényezők között. És az események minket igazolnak. Egyik világholdogító eszme a másik után érik ki és hull bele az enyészet kódéba. A történelem rostája heves lökésekkel működik s a nagy tisztulási folyamat, ami az eszmék terén, az emberiség szellemi erkölcsi világában s ennek gyakorlati vetülete gyanánt gazdasági és társadalmi sikokon is világszerte megindult, a zürzavarból az Egyház által képviselt igazságokat emeli ki és mutatja fel, mint olyan alapot, amelyet a földi élet berendezésénél sem lehet figyelmen kívül hagyni.

— Mindaz tehát, amit mi saját ügyünknek vallunk, amiért dolgozunk és áldozatokat hozunk, olyan igazságok és érdekek szolgálatában áll, vallási, erkölcsi és kulturális törekvéseink szelleme, olyan értéket képvisel, amely egyetemes emberi érték és kimozdíthatatlan alap, amit tartósan az emberiség sem tud nélkülözni s amiért érdemes lelkesedni, áldozatokat hozni, érdemes a jövőt arra építeni.

FELELŐSSÉGÉRZET A FELADATOK TELJESÍTÉSÉBEN

— Mélyen tisztelt Közgyűlés! Ebből természetesen és egész súlyosságával következik, a másik gondolat, a felelősség kérdése.

— Feladatunk az, hogy egy nagyobb közösségnek, egyházmegyének egész katolikus közönségének elsőrendű igényeit szolgáljuk ki. Ahol pedig eminens közösségi érdekről van szó, ott részletmegoldásokkal nem lehet beérni és a személyi tekinteteket és egyéni érdekeket, még ha néha áldozatokat is követel, ki kell zárni. Vannak adottságok, amikkel kell számolni, az elvégzésre váró egyes feladatoknak vannak természetesen belső és külső korlátai, az igények kielégítésének és a különböző tevékenységeknek olykor fel kell osztódnok térben és időben, egyszer a dolgok természet, máskor külső kényszerítő körülmények

következtében, de azoktól, akik az ügyek felelős vitelével bíznak meg, nem várhatja senki azt, hogy a közösség érdekét részletkérdésekre aprózzák szét, a helyi vagy egyéni megfontolásokat a magasabb szempont fölé emeljék, vagy a személyt jótékonyági alapon az intézmény kárára előnyben részesítsék. Feladatunk a feladatkörök természetéhez igazodó különböző értelemmel, de az egyházmegye egész területére szóló akár személyi, akár tárgyi kérdés kerüljön megoldásra, egyetlen szempont lehet irányadó, hogy hol van a legjobb munkaerő és melyik a leghatékonyabb megoldási forma.

— Erre a felelősségre viszont a másik oldalról is megfelelő válasznak kell jönnie. Ertem ez alatt azt, hogy a mi ügyünket nem lehet immelámmal szolgálni, többé-kevésbé sikerült elhelyezkedési alkalomnak tekinteni. Mi napszámokkal nem érhetjük be, nekünk a legjelentékenyebb helyen is apostolokra van szükségünk.

— A mi szegény helyzetünkben a munka értéke, a foglalkozások és hivatások jelentősége, minden egyes ember munkájának hatóterülete megnőtt és a közösség életével sokkal jobban öss-

szefügg, mint korábban. Olyan erőkre van tehát szükségünk minden poszton, akik saját foglalkozásukban kiválóak, szorosan vett kötelességüket nemcsak lelkiismeretesen, hanem lelkesedéssel végzik, a rájuk bízott szellemi, erkölcsi és anyagi javaknak fáradhatatlan sáfárai és emellett még képesek működésük terét kitágítani, akarnak és tudnak munkát, lelkesedésből a nagy ügyek szeretetével vállalni.

— Mélyen tisztelt Közgyűlés! Az Egyház sok vihart látott, a zivatárok felbőszült hullámai ostromolják most is, de igazsága s tanításának erkölcsi tartalma, mint kikezdetlenül sziklatomb egyre diadalmasabban emelkedik ki a történelem változó hullámverésében. Őseink a munkát, amit mi vagyunk hivatva folytatni, ezen a megdönthetetlen, örökös alapon indították el. S amikor ma azt egy évi munka számbavételére és a következő tennivalók megbeszélésére összejöttünk, a feladatunkba vetett hitnek és felelősségnek a gondolatával üdvözölöm Önöket s az Egyházmegyei Tanács évi közgyűlését a világi Elnök ural egyetemben a mindenható Isten nevében megnyitom.

Az igazgatótanács jelentés letárgyalása. — Magasszínvonalú vita az iskolai kérdésekben. — Gyárfás Elemér hat évre ismét megválasztották az Egyházmegyei Tanács világi elnökévé

A beszédet a közgyűlés hatalmas közönsége szűnni nem akaró, lelkes tapsal fogadta. Amikor a lelkesedés vihara lecsillapodott, a megjelentek számáról az igazoló bizottság tett jelentést. Ugy egyházi, mint világi részről szinte teljes számban megjelentek úgy a hivatali jogcímű, mint a választott tagok. Az apostoli kormányzó kegyeletes szavakkal emlékezett meg az Egyházmegyei Tanács elhunyt tagjairól és pedig az egyháziak közül Bálint Lajosról és Botár Gáspárról, a világiak közül dr. Bitay Árpád teológiai tanárról, dr. Gabányi Imre és Viola Sándor ügyvédekről. A közgyűlés néma felállással adózott az elhunytak emlékének.

Dr. Gyárfás Elemér világi elnök ezután felolvasta a Szentatya, Öfelsége II. Károly király udvarnagyi hivatalának, a budapesti pápai nunciának, Cisar érseknek, Miron Cristea miniszterelnöknek, Colan kultuszminiszternek és Silviu Dragomir kisebbségi kormánybiztosnak küldendő táviratok szövegét, amihez a közgyűlés egyhangúlag hozzájárult.

Ezután következett a közgyűlés ügyeinek a letárgyalása az igazgatótanács által már eleve szétküldött jelentés sorrendjében. Ezt a jelentést előző nap már letárgyalta két előkészítő bizottság is; még pedig az ugynevezett „15-ös bizottság” általános igazgatási szempontból s a tanügyi bizottság az oktatási érdekek szempontjából. A bizottságok véleményes jelentéseit a közgyűlés sorban elfogadta.

A közgyűlés tagjai részéről *Inczedy-Jok-*

man Nándor szólalt föl a jelentéseknek Mailáth Gusztáv Károly érsekről szóló részéhez. Meleg szeretettel méltatta az érsek egykori

A Katolikus Népszövetség isévi közgyűlést tartott

Kolozsvár. Saját tud. Kedden délelőtt tartotta meg a Katolikus Népszövetség ez évi közgyűlését. A közgyűlést dr. Gyárfás Elemér elnök megnyitói szavai vezették be. Bevezető szavaiban Gyárfás Elemér üdvözölte a gyűlésen szintén megjelent és betegségéből csak a közel-múltban felgyógyult *Betegh Miklós* népszövetségi elnököt. Bevezető beszédében Gyárfás Elemér dr. megemlékezett *Mailáth Gusztáv Károly*ról, aki végkép megvált egyházmegyéjétől, majd elparentálta a váratlanul elhunyt *Vorbuchner Adolf* püspököt és *Bitay Árpád* egyetemi tanárt, akik áldásos munkájukkal tevékeny szerepet vittek Erdély katolikus közéletében. A közgyűlés az elhunytak emlékének felállással áldozott.

Az elnöki megnyitói további részében Gyárfás Elemér dr. foglalkozott a nagy hivatással, amelyet a Népszövetség betölt.

— Legfontosabb hivatás — mondotta Gyárfás Elemér —, hogy a hívőket mindig összhangban tudta tartani az egyházfők magatartásával, amely különösen a konkordátum tárgyalásakor mutatkozott meg a hívek felelősségével, amikor a hívek egységesen sorakoztak az egyház mögé. Ragaszkodnunk kell ahhoz, amink van: intézményeinkhez, kiváló embereinkhez és ne kedvetlenülítsük el őket elfogult kritikákkal, mert minden tevékeny em-

berünkre szükségünk van.

A közgyűlési jelentések során felszólalt dr. *Sulyok István*, aki beszédében a Népszövetség fontos hivatását abban látja, hogy a szociális kérdések gyakorlati megoldásához szervezze meg a katolikus tömegeket. Szerinte a gyakorlati módja ennek a népbiztosítás felkarolása és közérdekké való tétele.

— A népbiztosítás ugyanis — mondotta dr. *Sulyok István* — a gazdasági rendszer megoldásában nagy segítségére van a népnek, mert a segélyt akkor nyújtja, amikor szükség van rá. Hasznára vannak a lelkes karnak is és azon túl az egész nemzeti közösségük, mert a tartalékos tőkék közérdekű tőkésítés szerepét játszhatják.

Bálint József, a Népszövetség igazgatója a szövetség elmúlt esztendejének munkájáról számolt be, majd *Fodor József* csanádmezei egyházmegyei lelkész tett jelentést arról, hogy egyházmegyéjében milyen fáradhatatlan munka folyik a szórványokban élő hívők számbavétele és lelki gondozása érdekében.

Néhány igen komoly és sok értelmes újítást célzó hozzászólás után került sor a jövő évi költségvetés valamint az elmúlt évi zárszámadás ismertetésére, majd a közgyűlés az elnök, Gyárfás Elemér zárószavaival véget ért.

Válasz

Irta:
Koncz Károly

...Kedves! Egy hozzászólás soha nem intézett kérdésre válaszolok. Őszintén, becsületesen, úgy, ahogy csak az a férfi tud írni, aki hónapok óta várja azt a pillanatot, hogy szemtől-szembe álljon magával s megcsókolja a kezét, — aki még a nevé; sem meri kiejteni, mert nem is tudja.

Most bizonyára mosolyog, bosszankodik is egy kicsit talán, mert hiúságában sértve érzi magát, amiért a magára váró hosszú hónapok alatt még annyi fáradságot sem vettem, hogy fokozottabban érdeklődjek maga után. Tudom, ha mással nem, ennnyivel mindkettőnknek tartoztam volna, de bevallom, annyira csak magának éltem minden cselekedetemmel, hogy erre még nem jutott idő.

Ezek után, ha akarja, ha van ereje, ne is olvassa tovább levelem, térje össze vagy tegyen vele, amit akar, de akkor...

Nos?... Határozzon gyorsan! Egy pillanat az egész s örökre megbánhatja, amit tett. Ha eldobja, megtalálhatja valaki, elolvassa s megtudja, amit eddig csak én tudtam, éreztem; megtudhatja, mi volt az a kérdés, amelyet sohasem intézett hozzám, — tehát: titkot árul el. A nők azonban — lehet, hogy félreismertem őket — férfinek, vagy idegennek csak akkor árulnak el titkot, ha segítségüket kérik. Ennél pedig sokkal büszkébbek és önállóbbak. Ha széttepi, összeragaszthatja hosszú türelmijáték árán, de a mozaikokban mégis csak elvész az egész. Még ha egyévi is tartoznak. Pedig maguk nők, mindig a tökélete-

set keresik, a tökéletes ideált, a tökéletes boldogságot, az egész embert. A torzókat apró, kedves flörtökben intézik el, könnyedén, mintha csak porszemek fujnának le a kedvenc majolikaszoborról.

Biztosan tudom tehát, hogy nem semmisíti meg levelemet, hanem elolvassa minden szavát, tiszter is, azzal az izgalommal, ahogyan íródtak. Mert miért van női kíváncsiság a világon?... Ezért! Hogy el kelljen olvasnia, hogy máskor jobban vigyázzon önmagára s ne árulja el a szemével, a hangjával, a mozdulatával, amit sohasem kérdezett előzővel. Mert nem is kérdezhetett.

Mégis megtette...
Hogy mikor? Talán ez nem is fontos. Ebben a pillanatban már nem kíváncsi válaszomra, hanem maga elé néz, talán a tükörbe s lázas gyorsasággal kutat emlékei között. Mikor?... Hol?... Kinek?...

Ezekre a kérdésekre akar választ kapni most önmagától s a szükségesség eszébe juttat mindent. Még olyan dolgokat is, amelyek soha meg nem történtek, hanem csak egy fiatal leány színes, dús fantáziáját gazdagították valamikor. A virágba-pattanás forró óráiból jönnek ezek a víziók, mint nagy, tömört hópelyhek, amelyek fölcillannak egy pillanatra s a birtoklási vágy simogató dédelgetésében elolvadnak.

Fiatalemberek, férfiak vonulnak el a szeme előtt. Első hoeszunadrágban, első frakkban. — szőkék, barnák, feketék. Vajjon melyiknek árulta el magát?... Teniszpályák, teadélutánok, háltérek, később szigeti séták, strandok, haráságos budai cukrászdák vidám perce, édességei szállnak

vissza a multból. Egyik sem!

Hiába téri hát a fejét rajta. Hagyja abba! Elárulhatom magának, hogy én voltam. Én, aki-re nem tud visszaemlékezni, mert egyszer látott csak és akkor, amikor másfél évtizedes a gondolat, érzelmei, amikor nem tudott eléggé vigyázni, vagy éppen azért, mert én voltam — elárulta magát. A tekintetének a bárszonyosságával, apró ujjainak fürgességével, amikor tépte az akáclevelet. Ekkor... ekkor csengett fülembé kérdése, amelyet nem is intézett hozzám, amelyre nekem még is válaszolnom kell.

Előbb azonban emlékeztetem egyetlen találkozásunk idejére, helyére, arra a pillanatra, amikor válaszolnom kellett volna s nem tudom miért nem tudtam megtenni.

Akkoriban halálos beteg voltam. Szerelmes... És oda jártam gyógyulni, ahol találkoztunk. Pontosan: már lábadoztam, de állandó orvosom, erős akaratom levegőváltozást parancsolt. Csak messze attól a környezettől, amelyben eddig éltem. Ki a szabadba, levegőre, mert úgy éreztem, hogy henn a szobában megfojtanak az emlékek. Így kerültem ki a Városmajorba az emlékek. Amikor először találkoztunk. Kora délután volt, talán két óra, amikor már csak anyóák bóbiskolnak a padokon s öreg nyugdíjasok méltatlankodnak maguk elé beszélve a sérelmeikről, amelyek minduntalan érték őket a már befejezett pályájukon.

Tavaszi hó borította a sétányokat: az akác záporban hulló virágok fehér szőnyeggel terítették a halkán zördülő kerékkocsi elé. A kocsi annai a padnál állt meg, ahol maga ült. A kis lurkó

EMBEREK ÉS TÁJAK

Nagy-London

Kevesen tudják egész pontosan, hogy milyen nagy Anglia fővárosa: London. A kényemesek megelégszenek a kézikönyvek adataival. A fontoskodók az angol statisztikai hivatalhoz fordulnak felvilágosításért, mert ott gondosan nyilvántartják a londoni születések és halálozások, a be- és elköltözések számát, amelyeket hozzáadva, illetve levonva a legutolsó népszámlálási eredményből, megközelítőbb számhoz jutnak. Azonban még így sem lehet kétségtelenül tudni, hogy mennyi London mai lélekszáma, mert annak megállapítása rendkívül nehéz, mondhatnók szinte lehetetlen.

Vegyünk például a City of Londont, az ösvároost, a kis-Londont, mely valamikor árkokkal és sáncokkal volt körülveve, a városi tanács uralkalma alatt, évszázadok folyamán, különböző előjogokat vívott ki magának, így külön polgármestere van: a lordmajor. Ezt a londoni kerületet azonban mégsem lehet egészen az igazi, teljes Londonnak minősíteni, mert összesen csak 10.000 lakosa van körülbelül.

Ott van azután a londoni grófság közigazgatási kerülete: a

nagy-London,

amelynek 1931-ben 4.397.003 lakosa volt, ma azonban, a becslések, illetve számítások szerint már csak 4.1 millió lélekszáma van.

Mind a kettő mellett van azután egy nagyobb London, amely a londoni rendőrség közigazgatási területét jelenti. Ennek 1931-ben 8.203.942 lakosa volt, ma azonban már 8.5 millió a lélekszáma. Ezen nagyobb-London területe és lélekszáma azonban voltaképpen csak elképzelések, mesterséges fogalmak. Körülbelül száz évvel ezelőtt sir Robert Peel belügyminiszter megállapította a londoni rendőrség illetékességi területét, kerületét azon az alapon, hogy egy bűnös, tette elkövetése után, egy nap alatt, valószínűség szerint, mily messze tud menekülni a városból. Egyszerűen elővette a körzőjét, beleszúrta a Charing Cross csúcsába és 24 kilométeres sugárral körít. Így született meg a londoni rendőrség közigazgatási kerülete, azaz a nagyobb-London. Ha igaz is, hogy ezen terület lélekszáma állandóan növekszik és ma már, körülbelül 8.5 millió lakossal bír, mégis igen bajos ezeket a rendőrileg Londonból ellenőrzött embereket mind londoni lakosoknak minősíteni.

A valóságban azonban az igazi, a legnagyobb Londonnak még sokkal, de sokkal több

lakosa van, mint amennyi a londoni rendőri közigazgatási kerületben nyilván van tartva, mert a legnagyobb London az már nem is város, hanem mint egy elmés, jobban mondva, egy epés angol író évekkkel ezelőtt megállapította: zsírdaganat!

London ugyanis iparváros. Iparterülete a 24 kilométer sugarú körzeten jóval túl terjed, vagyis sokkal messzebb húzódik, mint sir Robert Peel belügyminiszter körzője azt kijelölte.

Ezen az iparterületen ma Anglia összlakosságának egynekede lakik és a lélekszám még folyton rohamosan gyarapodik.

Ezt az iparterületet azonban igen bajos magához a városhoz számítani, mert a városi parlament és közigazgatás talán csak a felére terjed ki, eltekintve attól, hogy maga nagyobb-London, meg kevésbé nagy-London, nem rendelkezik teljes joggal a saját területén sem, hiszen egy hidat sem építhet az országos parlament engedélye nélkül. Az angol belügyminisz-

ter egész London titkos polgármestere, de még ő sem tudja teljesen kétségtelenül, hogy mekkora is London és mennyi a voltaképeni lélekszáma.

Csak annyi bizonyos, hogy a legnagyobb London, minden terv és rendszer nélkül, szabadon fejlődik ki a zöld vidékre. Nem tudják, hogy mekkora a mai-London és még csak nem is sejtik, hogy mekkora lesz a jövő-Londonja?

Az 1666-iki londoni nagy tűzvész óta, a Szent Pál katedrális tervezőjétől: van Wren-től kezdve, a mai napig, megszámlálhatatlan, előrelátó, okos, gyakorlati ember foglalkozott azokkal a kérdésekkel, hogy ebbe a körengedigbe valamit értelmet vigyen, azonban minden próbálkozás és erőfeszítés hiábavaló volt!

Ez az oka annak, hogy ma senki sincs tisztában az igazi, teljes Londonnal, még az angolok, sőt maguk a londoniak sem. Mindenki más London-fogalommal dolgozik. A westminsteri apátság, a parlamentre, a kereskedelmi városra, a kikötőre, a parkokra, a nyomornegyedekre és a többire gondolnak. Ezer, meg ezer képet és fogalmat alkotnak Londonról, aszerint, hogy mit ismernek, hol élnek, mit szeretnek. Ezért nem csodálható, hogy nincs és nem is lehet egységes felfogás arra vonatkozóan, hogy mekkora London. Ez az oka annak, hogy olyan dicsfény veszi körül a nagyobb, a legnagyobb Londont és olyan áhitattal beszélnek, mesélnek az óriás-Londonról, melyről senkinek semmi feltétlen bizonyosat!

Nagy-London látképe ...

aludt. Egy-ké kezecskéjében cumlit, a másikban csörgőt szorongatott. Gömbölyű kis arcocskája barnára pirult a forró napról s apja sugarzó arccal örködött a lurkó anyatejet igerő átna felett. Maga is észlelte s percekig nem tudta levenni tekintetét a pompás kis fickóról. Talán a kis testvére, vagy nővére kisfia jutott eszébe, de az is lehet, hogy a jövőbe nézett különös fényű szeméjével. Egyszer a dalmát tengerparton pár fillérért vettem egy kagylót. Annak volt olyan fénye, mint akkor a maga szeméinek.

Több volt az udvariasságnál az érdeklődés, mert különben annyit bizonyára mondott volna a szomszédjának: „milyen szép gyerek.” De nem mondta. Az apját észre sem vette. Az elismerés bezárva maradt az ajkai mögött, talán mélyekben: a szívében. A szívében, amelyet néhány pillanattal ezelőtt felelősségre vont: „Kinek árultam el magamat?”

Most tehát már tudja, hogy én voltam. Én, aki feleltem jöttem az akácok közé.

Na, ugye, most eszébe jutottam!... Nem volt sápadt az arcom, mint a többi betegnek, nem voltak becsettek, karikásak a szemeim az álmatlan éjszakáktól, bot sem kellett, hogy odavánszorogjak a padig. Egyszerűen jöttem, mint a többi sétáló ember s az sem volt véletlen, hogy magával szemben ültem le. Maga volt az egyetlen fiatal teremtes az egész Majorban s azt el fogja hinni nekem, hogy ha már emberek közé vágyom, szívesebben csodálom a napfelkeltét, mint a naplementét, még ha annyi titkot is visz magával. Először a cipőjét vettem észre. Kék antilop-

cipőt. Aztán a könnyebben omló kék szövetruháját. S hogy mindig feljebb emeltem fejemet, észre kellett vennem egészen magát. Fehér kazakját, halványkék gyöngyvirágokkal. Kedvenc virágom a gyöngyvirág, a kölnim is gyöngyvirágillat. Mondja, kedves, megvan még ez a kazakja? Ne nevéssen ki, ha most tulságosan gyermekek lesznek s arra kérem, ha elolvasta levelemet, öltözzön át. Hogy miért?... Azért, hogy biztos legyen végre: maga gyógyított meg.

Ezt most érti? Nem baj. Majd később rájön, mi volt az oka különös kívánságomnak. Akkor ugyanis, amikor a gyermekocsi feltűnt a fordulóban abbahagyta az olvasást. Ölébe hullott a könyv, karjait szétártta a pad támláján s rám nézett. A szeméimbe, melyek abban a pillanatban izzó parázként hulltak ki a helyükről s mint a moziban, amikor elszakad a film, sötét lett előttem minden. Ezért nem tudom még ma sem, hogy milyen színű a haja? Pedig ha akkor meggyőződtem volna erről, most nem írnam ezt a levelet nem győtrődtem volna hónapokon keresztül, hogy megtaláljam a helyes választ kérdése-re, amelyet sohasem intézett hozzám. Meg tudtam volna azt is már akkor, hogy az a világ, amelyben most élek, nem a régi, de nem is új, hanem csak a folytatása annak, amelyből minden áron ki akartam gyógyulni.

Kiáltanom kellett volna, amikor rám nézett s én e helyett behúnytam szememet. Álmodom-e, vagy véletlen ez a megtévesztő hasonla-

tosság? Reszketni kezdtem a tavaszi hóhullásban, még sem tudtam elrohanni. Pár nappal előbb zuhantam alá a semmibe egy halálos szerelemből s a leghetetlenebb helyeket kerestem fel, nehogy találkozzam vele. S most ott ül mégis velem szemben. Legalább is azt hittem, hogy ő az, aki két évi mindennapos találkozás után — mintha csak a villamosjegyet dobna el — fagyos arccal szegezte mellemmek a gyilkot: „Nincs értelme, hogy továbbra is találkozzunk. Én — nem leszek a maga felesége soha...”

Nem tiltakoztam, de nem is könyörögtem. Kezet sem fogtunk, úgy váltunk el. Napokig nem törődtem semmivel. Csak rohantam ki az utcára — gyógyulást keresni.

Bocsásson meg, most veszem észre, hogy mennyire eltértem attól, amit mondan akartam.

... A kocsi odaért a padhoz, amelyen maga ült. Akkor már tudtam, hogy tévedtem. Nem ő ül velem szemben. Valaki más, aki azonban megtévesztésig hasonlít rá.

A kis lurkó felébredt, maga felállt s egy lehajló akácágról virágot tépett. A kocsi fölé hajolt s incselkedve kínálta a kisfiúnak. Apró kezecskék kapkodtak ügyetlenül a virág után, letéptek belőle egy-egy szirmot s az aláhulló virág csiklandozni kezdte a kisfiú arcát. S amikor ölébe dobtá az egész ágat, a lurkó felkacagott. Négy szem fehére fog koccant össze, mintha apró üvegharagocskák verődtek volna egymáshoz

„A bölcs természetnek szava: Hív két 'nőss!'”

Erdélyben élt a házasság barokk-költője

Százhusz év előtt halt meg Gyöngyössi János,
aki kora előkelő esküvőitől zengett cigmusokat

Az elfelejtett magyar költők sorában nem az utolsó sor illeti meg a XVIII. század barokk költőjét, Gyöngyössi Jánost. S mivel Gyulai Pál óta a magyar tudomány feladata kettős: kutató munkával új és új eredményeket hozni a felszínre és a felszínre jutott eredményeket tovább adni az egész művelt nemzetközösségnek, idézzük fel most mi is mind a két munkát, elvégezve a leanista költő emlékét, aki gazdag szívét az egyszerű rímes hexameterbe rejtette el.

A XVIII. század magyar költői a rendi barokk szellemében éltek: s ez a szellem ihletti őket arra, hogy a főispáni beiktatásokat, főúri névnapokat és a kor híres egyéniségeinek házasságkötéseit énekeljék meg. Ebben a szellemben élt Gyöngyössi János is, aki ismerőseinek, pártfogóinak „házassági egybekeléseit” zengette meg sokszor egyenesen a házasulandó fél felkérésére. Ha azután az illető orvos, akkor gúnyolódva azt kérde tőle, hogy vajjon e betegség a szerelem ellen hol talál orvoságot; ha katona, akkor azt veti szemére, hogy ebben az ütközetben ő maradt alul s ennek az ellenfélnek ő fizet majd hadisarcot. Az agglégényt buzdítja, hogy házasodjék

meg, mert hiszen: „a bölcs természetnek szava: Hív párt keress; — Kinek kebelében öntött szívvel szeress!”, a házasulandótól viszont tréfálkodva kérde:

Házasodol, látom: mi dolog? Gombási barátom!
Téged is a szeretet hát kalodába vetett?
Nem vagy elégséges magadra, hanem feleséges
Életet élni szeretsz, zárt kezeidre veretsz.

A házassági énekeket a kor szokása szerint az esküvők alkalmával nyilvánosan fel is olvasta a költő. Eppen ezért költeményét teleshözött egyrészt jó tanácsokkal, másrészt féktelen magasztalásokkal.

A magyar költők, — s ebben egy véget nem érő sort alkotnak a barokk kor verselő poétái: Berzsenyi, Gyulai, szinte egészen a századfordulóig — amellet, hogy a szépségnek ihletett csodáló voltak, mindig megkívánták, hogy a szép külső szép lelket is takarjon. Gyöngyössi János szerint is „a feleség ajkain méz mellett kedvesség, szívében szeretett mellett kegyesség legyen.”

„Házassági” énekek az erdélyi mágnásokéé

Az ideális feleséget az ifjú Adonisnak, Vessselényi Farkasnak és a gyengéded Venusnak, Bethlen Júlia házassági egybekeléséről írt énekében rajzolja meg, midőn Juliáról azt írja, hogy:

„Isten asszonyak kimetszett példája,
A nemes természet egy remek munkája,
Valóban gróf Bethlen Julia formája,
Kiben külső s belső jóknak van summája.”

Ugyanebben a versben más helyütt azt írja:

„De szépségét jeles élete dítséri,
Ezt tiszta erköltsé egy nyomon kíséri,
Melyre, ha Homerus pennáját igéri,
Penelope tudom, Júliát nem éri.”

Az antik nevek, itt Homerus, Penelope előbb Curtius és társai még mindig annak a humanista

költészetnek a nyoma, amely a házassági énekek melegegyója volt. A kor nagyíró folyóirata, a pozsonyi Magyar Híradó több versét is közlötette, vagy amint a költő mondta, „közönségesítette.” Így 1780-ban, a Tordai kéményseprő, Kis János epitáfiuma is a pozsonyi Híradóban jelent meg, amelyben Kis János szörnyű balesetét örököltette meg az utókor számára. A kapzsi kéményseprő azt hitte, hogy a tordai hasadék kincseket rejteget magában s ezért lemászott a sziklák közé. Tettét azonban hamar megbánhatta kövér teste megakadt a sziklák közt, hat napig szorongott, a hatodikon meghalt. A költő intése se marad el a versből: „fev jár mindenki, aki egész életét a pénzre teszi fel, végül is — előbb vagy utóbb — fennakad egy sziklán!”

Kemény Farkas és Kornis Mária örven-

Először hallottam az életköszöntésnek azt a hangját, amely olyan csodálatos muzsika volt a számomra, hogy nem tudtam eltelni vele. Nagy mesterek világhírű szerzeményei zsongtak bennem, kínálgatban, de egyikben sem találtam meg azt a rövid kis futamot, amit az akácvirág csalt ki a pöttömnyi kis emberpalántából s ami egészen meggyógyított, pillanatok alatt, ott, a Város-majorban.

Nem tudom magából milyen hatást váltott ki ez a kép? Én... legjobban szerettem volna megcsókolni a kisfiú anyjának mind a két kezét. S biztosan meg is tettem volna, ha történetesen nem az apa van ott. A büszke, boldog apa, aki odalépett a kocsihoz s így szólt:

— Péterke... Mutasd csak, hogy milyen nagy fiú vagy már... Mutasd fogaidat... Tessék csak nézni... alul is bujik még kettő, meg felül is...

Ez volt a története első találkozásunknak. Pontosan emlékszem még arra is, hogy a kocsi kerekének nyolc küllője volt. Megszámoltam. Amikor azután a kocsi eltoiták, újból találkozott a tekintetünk. S akkor megéreztem, hogy maga is egyedül van... egyedül... akár csak én.

Ezért írom most ezt a levelet. S most érkeztem el oda, hogy válaszoljak a kérdésére. Mert akkor elmulasztottam valamit. Megmondani, vagy legalább is valamiképpen tudtára adni magának, hogy én is egyedül vagyok.

De nem tudta meg s talán soha sem fogja megtudni...

Maga fölszállt a villamosra. Utána kellett

volna mennem. Elkísérni ha csak messziről is. Megtudni, merre lakik. Jól el, kicsoda, mivel tölti az idejét? De maga olyan villamosra szállt fel, amelyik abba az irányba vitte, ahonnan elmenekültem halálos betegem. Ezért nem szálltam fel én is s hagytam, hogy nélkülem robozjon el a kocsi. S mintha csak órákra, napokra várunk volna el, azt éreztem akkor.

Másnap, ugyanabban az időben ott voltam a padnál. Harmadnap is. De nem jött. Hat éjszaka kereszttől minden nap szívdobogva koszáltam a park fái között. Hátha... De nem jött...

Tegnap azután... különös dolog történt velem. Találkoztam újból a kisfiúval és az édes apjával. A fiúcska ott totyogott apja mellett s rugdalta a kavicsokat. A fozacska azóta már kinőttek. Odakerültem valahogy melléjük s beszélgetni kezdtünk. Mintha régen ismernénk már egymást. Egyszer csak azt mondja az apa:

— Szegény mamája, ha láthatna...

S anélkül hogy kérdeztem volna, megremegett a hatalmas, erős férfi hangja:

— Meghalt... amikor a Péterke a világra jött...

Ezeket persze maga nem tudja. De megírtam, mert tulajdonképpen ez ösztökélt az írásra. Az apa válasza, egy föl sem tett kérdésre.

Most tehát én is válaszolok, bátran és felelőtlenül, annál is inkább, mert még a nevét sem tudom s mert... ezt a levelet sohasem fogja megkapni. Válaszolok, a hozzájárulástól függetlenül, a kérdésére, egyetlen szóval: szeretlek.

detes mennyegzőjében így festi a szerelem hatalmát Gyöngyössi János:

„A szeretet elől nints, ki elszaladjon,
Erős ostromának nints, ki ellent adjon,
Ambár az acél szív ellene támadjon,
E tüzzel kiközdővén, szükség: megoldadjon.”

Gyöngyössi János témaköre, mely sok tekintetben rokonkörben mozog a másik Gyöngyössi költészetével, amint láthatjuk meglehetősen szűk. Házasság, szerelem, — néha temetés és születésnap: ez mindaz, ami versírásra ihlette. Verskötetiben alig van más téma, amint alig van más témája a kor többi költőjének is. Ő is, mint a kor többi költője, magyar frs, de egész munkásságát át-meg áthatja az előző századokban virágzó humanista renaissancnak költői öröksége s ez az örökség a korának barokk szellemével társulva, teremtette meg azt a légkört, amelyben költeményel nemcsak hogy élni, de hírnevet szerezni is tudtak.

Mert a maga korában Gyöngyössi neves költő volt, akit majdnem minden nagyobb erküvőre meghívtak, s akit egyes poétautódok, epigonok utánoztak is! A mai légkörben már üveg-házi növények Gyöngyössi versel, de éppen ezért megérdemlik, hogy olykor-olykor gyönyörköd-jünk bennük!

Nincs törvényileg megszabva az időszaki munkabeszüntetés tartama

Temesvár. Saját tud. A Kereskedelmi és Iparkamara átmeneti bizottsága tegnapi ülésén megállapította, hogy a munkaszerződésekről szóló új törvény több intézkedése nem egészen világos. Így előírja a törvény, hogy időszaki, illetve átmeneti munkabeszüntetések esetén a munkásoknak a vállalatnál eltöltött előbbi munkatartamát be kell számítani. Vagyis a munkás a szabadságidőt és más jogait igényelheti.

Miután a törvény az időszaki munkaszünetelés időtartamát nem szabja meg és nem határozza meg, hogy napokról, hetekről, vagy hónapokról lehet-e szó, visszaélések és félreértések egyaránt keletkezhetnek. Az Ipar- és Kereskedelmi Kamara ezért ebben az ügyben előterjesztéseket tesz a minisztériumnak, természetesen a bányászati gyáriparosok kívánságait is figyelembe véve.

Maros tartomány királyi helytartója felülvizsgálta a marosvásárhelyi iskolákat

Megdicsérte a római katolikus gimnázium tanítás menetét

Marosvásárhely. Saját tud. Toni nemzetnevelésügyi alminiszter, Papp Danila tábornok, a Maros körlet királyi helytartója és Rosca Péter helytartósági vezértilkár szerdán Marosvásárhelyen tartózkodtak. Látogatásuk célja volt általában a tanítás menetének úgy az állam, mint a felekezeti iskolákban való felülvizsgálata. Dumitru Ioan vármegyei ezredes-prefektus kíséretében több, a vármegyében épített állami elemiiskola felavatásán vettek részt, majd a 8-as számú elemi iskolát látogatta meg Toni alminiszter, Papp tábornok, Dumitru ezredes és dr. Ispas csendőrnagy kíséretében. Innen a tüzoltóaktanya épületében elhelyezett mintaiskola látogatására hajlattak, honnan a római katolikus gimnáziumba és tanítóképzőbe mentek.

A római katolikus gimnázium két osztályt tekintettek meg a kormány kiküldöttei és a tanítóképző mellett működő mintaiskolát, majd az intézet laboratóriumát és a tanári könyvtárt látogatták végig. Toni alminiszter és kísérete nagy megelégedését fejezte ki a látottak felett. Különösen megdicsérték a tanítás menetét és az intézet mintaszerű felszerelését.

A nemzetnevelésügyi alminiszter, a tartományi helytartó és kíséretük még szerdán továbbutaztak Tordára.

Mussolini fia Angliában

Angol és magyar politikusok látogatása Berlinben

Rómából jelentik: Vittorio Mussolini, a Duce legidősebb fia, a hét végén, magánlátogatásra Angliába érkezik.

Berlinből jelentik: Pirov délafrikai honvédelmi miniszter csütörtökön Berlinbe érkezett. Budapestről jelentik: Antal István államtitkár Berlinbe utazott, ahol előadást tart „Magyarország az új Közép-Európában” címmel.

Zürichi nyitás. Párizs 11.64 háromnegyed, London 20.81 fél, Newyork 443 egyenlőad. Brüsszel 74.94, Milánó 23, Amszterdam 240.20, Berlin 177 fél, Prága 15.15, Varsó 83, Belgrád 10, Bucuresti 35.

SZEMÉLYESEN JELENTKEZZENEK A NYUGDJASOK ÁLLAMPOLGÁRSÁGI OKMÁNYAIKKAL. Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyvizsgátlóság nyugdíjosztályán két nap óta a legszigorubb ellenőrzés mellett folynak az állampolgársági okmányok felülvizsgálatai. Az illetékes hivatal felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a nyugdíjasoknak ezuttal személyesen kell jelentkezni a nyugdíjfelvételénél, mert ellenkező esetben nem folyósítják járulékaikat. Az állampolgársági okmányok felülvizsgálásánál egyébként számos olyan nyugdíjas jelentkezett, aki csupán illetőségi bizonyítványát mutatta fel. Abban a kérdésben, hogy ezekkel mi történjen, valószínűleg a minisztérium dönt majd.

Halálra gázolt a villamos egy kisleányt. Temesvár. Saját tud. Szerdán délután halálos végű villamosbaleset volt a Gyárkövárosban. Ruck János boltiszolga kisleánya a hét éves Ruck Edit az úttesten szaladt keresztül, egy közlekedő villamoskocsi elöl menekülve és már a járdát is elérte, amikor a villamoskocsi elkapta és mintegy öt méternyire magával sodorta. A kerekre összezúrták a leánya fejét és altestét s holtan szedték ki a villamos alól.

ANYAGI GONDJAI MIATT A VONAT ELÉ VETETTE MAGÁT EGY KERESKEDŐ. Temesvár. Saját tud. Megrendítő öngyilkosság történt szerdán Zsombolya községben. Szerelmi Miklós ottani könyvkereskedő és nyomdatulajdonos anyagi bajai feletti elkeseredésében délből 2 órakor a Temesvár felől érkező személyvonat elé vetette magát, amelynek kerekai mindkét lábát levágták s a fejét is összeroncította. A szerencsétlen embernek vállalata eleinte jól jövedelmezett, az utóbbi időben azonban Szerelmi Miklós komoly gondokkal küzdött s nyilván emiatt határozta magát az öngyilkosságra. Az életunt kereskedő halálát felesége, három gyermeke és Nagyikindán élő édesanyja gyászolja.

MEGHALT SÜMEGI VILMOS. Budapestről jelentik: Szerdán rövid szenvedés után meghalt Sümegi Vilmos, a Magyarország felolvasója, 74 éves korában. Sümegi Vilmos a régi politikai világ ismert alakja, akit függetlenségi és 48-as politikájáról ismertek. Budapest törvényhatósági bizottságának örökös tagja volt, akit Magyarország kormányzója nemrégiben nevezett ki kormányfőtanácsosnak.

Vakmerő betörés két székelyhídi ügyvéd irodájába. Székelyhíd. Saját tud. Szerdára virradó éjszaka vakmerő betörők garázdálkodtak dr. Biró Sándor és dr. Fecsete Joan székelyhídi ügyvédek főtéri irodájában. A betörést az iroda alkalmazottja vette észre, midőn reggel takarítani jött. Nyomban értesítette munkaadóit, akik jelentést tettek a rendőrségen. A detektívek megállapították, hogy a betörők dr. Biró irodáinak fiókját felfeszítették és abból jelentékeny mennyiségű váltópénzt elvittek s emellett elemelték egy vasdobozt is, amelyben a behajtott összegek voltak összegyűjtve. Érdekes, hogy a betörők nagymennyiségű papírpénzt hátrahagytak, mert nem vették észre, hogy azok az iratok közé rejtve, a fiókban hevernek. A kár így is meghaladja a 10 ezer leit. A rendőrség több gyanúsítottat őrizetbe vett.

ELLENŐRZIK AZ EGYENRUHAS DIÁKOKAT. Aradról jelentik: Az aradi rendőrség átiratot kapott a tanügyi hatóságoktól és ebben felkérték a rendőrséget, hogy szigorúan ellenőrizze, hogy csak azok viseljenek diák, vagy strájer egyenruhát, akik arra jogosultak. A tényleges diákok, vagy strájerok, akiknek jogukban áll az egyenruhaviselés, azok megfelelő igazolvánnyal rendelkeznek, a többieknek meg a diák, vagy strájer-sapkát sem szabad viselni. Azokat, akikről megállapítja a rendőrség, hogy jogtalanul viselik az egyenruhát, a rendőrségre kísérik és eljárást indítanak ellenük. Ugyancsak szigorúan ellenőrzi a rendőrség, hogy a diákok a törvény által előírt egyenruhákban és megfelelő nagyságu karszámmal járjanak. Ha valamelyik diákról megállapítást nyer, hogy nem viseli az egyenruhát, vagy karszám nélkül jár, szigorúan megbüntetik.

A Marosba fult egy szivbajos gyergyófalvi asszony. Csikszederéről jelentik: Fejér Antal Mihály gyergyófalvi gazdálkodó bejelentette a csendőrségen, hogy Anna nevű nővére két nappal ezelőtt eltűnt hazulról és azóta senki sem tudja mi történt vele? A csendőrség természetesen kutatni kezdett az eltűnt nő után és meg is találták. Fejér Anna holttestét a Maros partján megállapították, hogy az idegbajos és súlyos szivbajban szenvedő asszony szivrohambot kapott a víz partján s olyan szerencsétlenül esett a Marosba, hogy ott megfulladt.

Temetés. Nagy Attila 19 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz a közpórházból. (Erdélyi „Concordia”)

SZÍNHÁZ

Légy enyém, mint régen

— Operettbemutató a nagyváradai Magyar Színházban —

Szerdán este Erdélyi Mihály hagulatoss operettjével kezdte meg hatnapos vendégjáték-ciklusát a Thalia színtársulat Nagyváradon. Erdélyi Mihály „Légy enyém, mint régen” című operettje friss, ötletes darab s tárgya: a népek közötti szeretet megvalósításának — színpadravitele, jóval felülemelkedik azon a színvonalon, amelyen a mai operettek vérszegény szövegkönyve mozog.

A bemutató előadás keretében lépett először az itteni közönség elé Krémér Mancsi, a társulat új primadonnája. Az új primadonna decens megjelenése, könnyed és finom eszközökkel érvényesülő játékmódora határozottan kedvező hatást keltett s a közönség már is szeretetével fogadta. Méltán osztozott vele a sikerben Jenei János, akinek férfias egyénisége és szép hangja mély hatást tett a közönségre. Sándor Stefi robbanó temperamentuma színes és változatos alakítása most is hatásosnak bizonyult. Ha nem a szerepkönyv hosszúságát, hanem a művészi teljesítmény értékét vesszük irányadónak, utána mindjárt Csók Józsefről kell megemlékeznünk, akinek minden hangja mélyen emberi és őszinte volt. Szép sikereket könyvelhet el Deésy Jenő is, míg kivülről Rajnay Elli, Faludy Márta, Radó Éva, Czoppán Flóri, Réthelyi Ödön, Csengeri Aladár s különösen Báza Éva járultak négy hozzá az előadás sikeréhez. A koncertmesteri szerepet Schreiber Aladár töltötte be, míg a zenekar biztos irányítása Stofanidesz József karnagy érdeme.

MŰSOR:

Péntek este 9 órakor: **Légy enyém mint régen**
Szombat délután 5 órakor: **Légy enyém mint régen.**

Szombat este 9 órakor: **Légy enyém mint régen.**

Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy gyermek matiné: **Piroska, a farkas és a három kis malac**, nagy gyermek operett. Nagyon olcsó matiné helyárrakkal.

Vasárnap délután 3 órakor: **Julia**, (49-edeszer), Olcsó helyárrakkal.

Vasárnap délután 6 órakor: **Légy enyém mint régen.**

Vasárnap este 9 órakor: **Légy enyém mint régen.**

Hétfőn este 9 órakor: **Légy enyém mint régen.** (Bucsuelőadás.)

— **Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy gyermekmatiné tart a színház**, amikor is színrekerül **Piroska, a farkas és a három kismalac**, énekes, zenés, táncos gyermekoperett. Ez a bájos gyermekdarab tele van szebbnél-szebb táncokkal, énekszámokkal és mókával, úgy hogy nemcsak a kicsinyek, de a felnőttek is megtalálják a maguk szórakozását. Minden gyermek cukrot kap ajándékba. A helyárrak: páholy 5 személyre 130 le, széllye 36, kőrszék 26, II. rendű támlásszék 20, erkély és zártszék 20 le. Jegyek erre az előadásra is már válthatók.

— **Julia** nagyszerű operett lesz vasárnap délután 3 órakor műsoron Krémér Mancival a címszerepben, olcsó helyárrakkal.

TÜZVESZÉLYES AZ ARADI SZÍNHÁZ.

Aradról jelentik: Hivatalos bizottság jelent meg a városi színház épületében, hogy tűzbiztonság szempontjából alaposan megvizsgálják az épületet és a színház összes helyiségeit. Néhány héttel ezelőtt történt, hogy a városvezetés néhány tagja látogatást tett a színházban és ekkor megdöbbenve állapította meg, hogy egyrészt a helyiségek általában rendkívül elhanyagoltak, másrészt pedig, hogy a színház tűzveszélyes, mert kijáratok szempontjából a legjobb akaratnál sem állapítható meg az a kellő elővigyázatosság, ami ma már nélkülözhetetlen kelléke a nyilvános látványosságok számára épült helyiségeknek. A helyszíni vizsgálaton megjelent bizottság tagjai tüzetesen megvizsgálták a színház minden helyiségét és ez a vizsgálat megerősítette a felmerült gyanút, hogy a színház tűzveszélyes. A helyszíni vizsgálat eredményéről jegyzőkönyvet készítenek, amelyet azzal a megállapítással kísérik, hogy a megfelelő átalakítási munkálatok nélkülözhetetlenül szükségesek és halaszthatatlanul sürgősek lennének. A polgármesteri hivatal ennek megfelelően kíván intézkedni.

A hagyományos Lord-Mayor banketten, amivel az új londoni polgármester hivatalbalépését ünnepli, Chamberlain miniszterelnök nagy beszédben méltatta a müncheni egyezmény eredményét.

Színes pósta

*

A „SEMLEGES” AMERIKA NAGYSZERŰEN
KERES A KINAI HÁBORÚT

Newyorkból jelentik: Az amerikai békeszövetség heves támadást intéz Roosevelt elnöke semlegeségi politikája ellen, amelyet képmutatásnak és szemfényvesztésnek minősít. A szövetség egyik vezetője, James Pope idahói képviselő, hivatalos adatok alapján kimutatta, hogy az Egyesült Államok szállítja Japánnak a kínai hadjárat folytatásához szükséges hadianyag túlnyomó részét, ugyancsak a kőolaj 60 százalékát, a nyerevas 41 százalékát, egyéb vasanyag 60 százalékát, a vöröseréz 93 százalékát, az ón 20 százalékát, a gépkocsik és alkatrészek 91 százalékát és az egyéb gépek 48 százalékát.

*

A NÉMET NÉPAUTÓK SIKERE

Németországban az olcsó, de kitűnő népautók piacdobásával az országuti forgalom nagymértvű növekedésére számítanak és a szakemberek azzal a kérdéssel foglalkoznak, hogy vajon nem fog-e a balesetek száma szaporodni a tömeges új hajtási igazolványok kibocsátásával. A balesetek megakadályozására alakult propaganda bizottság szerint azonban ez semmiesetre sem fogja az autószerencsétlenségek számát fokozni, mert minél nagyobb lesz a forgalom, annál óvatosabbak lesznek a vezetők és az új autövetetői oktatásban kitűnnek majd arra is, hogy a vezetőket lélekjelenlétre neveljék. A német mérnökök különben azon fáradoznak, hogy még jobb és gyorsabb autót állítsanak elő ugyanolyan olcsón. A németországi autógyártás fejlődésével nemsokára már ott fog tartani, hogy a „csak” százkilométeres sebességet elérő autó már nem talál vevőre.

*

ÖTSZÁZMILLIÓ GYERTYAFÉNY

Bresztből jelentik: Nemsokára befejezik a világ legnagyobb világítótornyának építését Quessant szigetén, husz mérföldnyire a francia Brest kikötővárostól, az angol csatorna déli kijáratánál. A világítótorony lámpaerőssége ötszázmillió gyertyafény. A kétféle másodikpercenként felvillanó fénytömeg nyolcvan kilométer távolságban is kitűnően látható. A torony emelését a Quessant szigete körül rendszerint nagyon veszedelmes és viharos tenger tette szükségessé.

*

PERZSIA HARCA
AZ IRÁSTUDATLANSÁG ELLEN.

Teheránból jelentik: A sah rendeletet adott ki, amely szerint egy év múlva nem szabad Iránban irástudatlan felnőttek lenni. Az egész országban esti ingyenes tanfolyamokat szerveznek és ezek látogatását az összes felnőtt irástudatlanokra kötelezővé teszik. Az év elteltével a városi és községi hatóságoknak meg kell győződniük a rendelet végrehajtásáról. Az irástudatlan felnőttek semmiféle magánalkalmazást sem nyerhetnek, még háziacseléd minőségben sem.

*

PENZBE KERÜL A CIMER HASZNÁLATA
ANGLIÁBAN

Londonból jelentik: A világ legkonzervatívabb országának lakossága, ugylátszik, kezdi már átvenni az európai népeknek azt a szokását, hogy egyszerű csak kiérdemelt rendjelek viselését engedélyez, másrészt adófizetéshez köti azt a szokást, hogy egyesek levélpapírjukon, kabátgombjukban s másutt családi címerüknek kisebbített mását vagy különböző számú ágakkal ellátott, rangjukat jelképező koronájukat tüntetik fel. Egy botrányos esettel kapcsolatban vetődött fel az a tény, hogy Angliában a címer feltüntetéséért évi egy font és egy shilling adót kell fizetni. Nemrégiben egy nyilvánosság előtt tartott gyűlésen megjelent egy lord, akiről mindenki tudja, sohasem volt katonai és háborúban sem járt, mégis tele volt a melle kitüntetésekkel. Valaki másnap egy újságban megkérdezte, vajon miféle érdemek révén szerezte az illető ur ezeket az érdemeket? Az illetőnek sem társadalmi, sem katonai, sem más érdemeiről nem tudnak az angol polgárok. „Csak nem ingyentejostogatózásért kaptak ez az ur háborús kitüntetések és címeket?” — kiált fel az angol polgár a lapjában. Kiszámították, hogy a szóbanforgó éremhájhoz sokszáz font adót fizet azért, mert talán még a cipője madzagján is címereket tüntet fel. Az egyszerű cikkcske következményeképpen valószínű, hogy alapos felülvizsgálat tárgyává teszik, miképpen jutottak egyesek meg nem érdemelt rendjelekhez és kitüntetésekhez. Megvizsgálják a társadalmi címek eredetét is. Mindebből az következik, hogy Angliában is kihalófélben van az a sok minden fölött szemethunyó konzervativizmus, melynek fényében arra érdemtelenek is oly sokáig sütkéreztek.

KÖZGAZDASÁG

Megkezdik az iparos-céhek alakítását

Vasárnap megalakul a temesi tartomány építőiparosainak céhe. A nagyváradi építőiparosok közgyűlése a céhtörvény ismertetésére

Temesvár. Saját tud. Az ipari munkaadók szindikátusa elhatározta, hogy az új Céhtörvény szerinti jogi személyiséget fogja kérni. Amennyiben azt meg nem adják, a testület továbbra mint egyesület működik „Temesvári Ipari Munkaadók Egyesülete” elnevezés alatt. A szindikátus az egyes szakcsoport elnököket utasította, hogy a saját szakcsoportjukat hívják össze és törekedjenek a helytartóság területére szóló céhcsoportokat megalakítani.

Az építőipari szakcsoport már vasárnap, november 20-án délelőtt 10 órakor tart gyűlést az ipari szindikátus nagytermében. A gyűlésre meghívta a helytartóság területén lévő építőiparosokat. Ismertetni fogják a vállalkozói törvény tervezetét, valamint a temesi helytartó-sághoz ebben a kérdésben intézett beadvá-

nyukra érkezett válasziratot. Végül meg fogják alakítani az építőipari céhet, amelyhez az építő- és kőművesmesterek, ácsok, kőfaragók, szobrászok, betonvállalkozók és fazekasok is tartoznak.

A NAGYVÁRADAI ÉPÍTŐIPAROSOK
ÉS A CÉHTÖRVÉNY

A nagyváradi Építőiparosok Szövetségét is foglalkoztatja a céhtörvény s vasárnap, 20-án délelőtt 10 órakor közgyűlést tartanak, amelyen az új Céhtörvényt fogják ismertetni. Miután a szövetség minden tagjának érdeke, hogy a Céhtörvényt megismerje, az Építőiparosok Szövetségének elnöksége felkéri a tagokat, hogy a közgyűlésen a Str. Alexandri 13. szám alatti új helyiségében minél számosabban jelenjenek meg.

Szabaddá teszik a denaturált szesz árusítását

Nagyvárad. Saját tud. Megirtuk, hogy a Monopol vezérigazgatóságának előterjesztésére a pénzügyminiszterium megtiltotta, hogy a kereskedésben denaturált szeszt szolgáljanak ki a közönség részére. Ugyanez a miniszteri rendelet a denaturált szesz további árusítását szövetkezetekre ruházta át, ezek a szövetkezetek azonban csak a pénzügyigazgatóság speciális engedélye alapján szolgálhatnak ki bizonyos kategóriák részére megfelelő időközönként denaturált szeszt. Az érdeklő kereskedelmi testületek képviselői lépéseket tettek a rendelet enyhítése érdekében. Ennek a közbenjárásnak, úgy látszik, meg is volt a maga eredménye, mert a miniszteriumban elfogadták a kereskedelmi testületek képviselőinek előterjesztését és mint legilletékesebb helyről értesülünk, a denaturált szesz forgalomba hozatalát néhány napon belül ismét szabaddá teszik.

Őszi nagyvásár Szatmáron. Saját tud. A két-napos őszi nagyvásár Szatmáron és a környéken nagy tömegeket mozgatót meg. Ugy az állat, mint a kirakóvásár nagy forgalmat eredményezett. Az állatvásáron azonban az elmúlt évhez viszonyítva lényegesen csökkent az üzletkötések száma. Ennek oka abban keresendő, hogy a piacról elmaradtak a palestinai kereskedők. Külföldi kereskedők közül egyedül Görögország részére vásároltak nagyobb tételekben, de a legnagyobb forgalmat a helybeli kereskedők bonyolították le. A terménypiacon nagy volt a felhozatali és a kínálati is élénk volt. A kereskedők azonban csaknem kizárólag a beföldi szükséglet részére vásároltak, mivel a kivitel jelenleg szünetel. Részletes árjelentésünk a következő: Állatok: Elsőosztályú vágómarha 12—14, hizott ökör, kivétel nélkül 16—17, hizott sertés 20—21, hussértés 17—18 lej kilogrammonként élőszuliban. Elsőrendű kocsi párja 23—24 ezer lej, másodrendű igásló 14—16 ezer lej. Terményárak: búza 350—360, árpa 340—350, rozs 250—260, tengeri 260—270, zab 340—350, napraforgó, kevés volt a piacon, 350—360 lej métermázsánként.

TERMÉNYÁRAK. A Mezőgazdasági Kamara hivatalos termény-árfolyama: Búza 360—370, rozs 270—280, tengeri 250, zab 330—340, árpa 380—390, bab 750—780, napraforgómag 3200, tökgmag 550, széna 125—140, lóhere 150—160, lucerna 160—170, szalma 50—65 lej. Disznóhús kilója 18—25 lej között váltakozott.

Kereskedelmi iskolások gyakorlatot folytatnak a vállalatoknál. Temesvár. Saját tud. A kereskedelmi iskolákra vonatkozó törvény tizenkilencedik szakaszának rendelkezése szerint a kereskedelmi iskolák és felső osztályának tanulói kötelesek szabadidejükben kereskedelmi vállalatoknál hat havi gyakorlatot folytatni. A kereskedelmi- és iparkamara az állami és a német kereskedelmi liceum negyven tanulóit osztotta most be vállalatokba a gyakorlati tanulás el-sajátítására.

Különleges gépkocsik bonyolítják le Szatmár és Máramarossziget között a teheráruforgalmat

Szatmár. Saját tud. Szerdán Szatmár és Máramarossziget között, közel egy heti szünetelés után, megindulhatott a teheráruforgalom. Mint ismeretes, a bécsi döntés következtében a szatmár—máramarosi vasútvonal cseh területen levő része nyolc kilométeren a magyar állam tulajdonába ment át. Ennek következtében Szatmár és Sziget között, amíg a két állam nemzetközi vasúti egyezményt nem köt, szünetel a vasúti forgalom. A CFR a személyszállítás lebonyolítására azonnal gépkocsikat rendelt ki.

A teheráruforgalom fenntartását különleges készítményű tehergépkocsikkal biztosították. Az első ilyen gépkocsi most érkezett meg Szatmárra, ahol 23 ezer kilogramm árut felvéve, elindult Szigetre. A CFR vezérigazgatósága intézkedett, hogy a helyzet következtében a közönséget semmiféle károsodás ne érje. A szállítási díjszabást is ilyen értelemben állapították meg. Az ország bármelyik részéből feladott áru szállítását a CFR a feladásnál csak Szatmárig vállalja. Itt a csomagokat kirakják és beraktározzák. A raktárakban nem kell fekbért fizetni. A küldeményeket csak külön megbízás esetén viszik tovább gépkocsikon Máramarosszigetre.

Itt írjuk meg azt is, hogy a megyében az a hír terjedt el, miszerint Feketeardó magyarországi állomásán felszedték a szatmár—szigeti vasútvonal sineit. Távbeszélőn érdeklődtünk a halmi határrendőrségen, ahol kijelentették, hogy a sineket Feketeardón nem távolították el, hanem a pálya ujjaépítésén dolgoznak.

UJ GAZDAKÖR SZÉKELYKÁLON. Marosvásárhely. Saját tud. A Földműves Szövetség igazgatója, Anghi Balázs megalakította Székelykál községben 41 taggal a gazdakört, amelynek elnöke Szakács György gazdasági akadémiát végzett földbirtokos lett. A vezetőség tagjai a következők: Kajtsa Sándor plébános, Benedek Mihály unitárius lelkész, Magyar Dénes, Kis Lajos, Kilyén Dénes és Kaáli Nagy István birtokosok. Az alakuló gyűlést követően Anghi Balázs előadást tartott a megjelenteknek a gyümölcsfa-ültetésről.

Mozgósínházak műsora

APOLÓ: UJ BALVÁNYOK. Clark Gable és Myrna Loy ragyogó slágerfilmje.

DORIAN: Shirley Temple legújabb filmezenciaciója: A BRODWAY ANGYALA.

LEGUJABB

Meleghangú táviratváltás Chamberlain és Mussolini között

Londonból jelentik: A Reuter-iroda római értesülése szerint az angol-olasz egyezmény életbe léptetése alkalmából Chamberlain és Mussolini meleghangú táviratot váltottak egymással.

Az egyezmény ratifikálásával egyidejűleg for-

ma szerint is, a londoni diplomáciai képviselők lajstromáról törlik Abesszíniát és képviselőit. A londoni eddigi abesszini külképviselet személyzete angol állampolgárrá válik. A négus továbbra is Londonban tartózkodik.

A francia munkás szakszervezetek vezetője általános sztrájkjal fenyegetett a Reynaud-féle közgazdasági rendeletek miatt

A párizsi tőzsde is bizalmatlan

Párizsból jelentik: A Reynaud-féle közgazdasági rendeletek közzététele óta a belpolitikai szemhatáron ismét viharfellegek tornyosulnak. Az általános munkásszövetség nantesi értekezletén Jouhaux a többi között kijelentette, hogy a Reynaud-rendeletek a jelenlegi formájukban elfogadhatatlanok s az országgyűlésnek azokat így jóváhagyniok nem lehet. Jouhaux félreérthetetlen célzást tett az általános sztrájk-

ra és hangoztatta, hogy ha a kormány a szakszervezetek szavát nem hallgatja meg, a munkásság végül kénytelen lenne a rendelkezésére álló végső eszközökhöz folyamodni.

A zavaros belpolitikai helyzet kedvezőtlen befolyást gyakorolt a tőzsdére is. A Temps nézete szerint a tőzsde hangulatát a belpolitikai helyzeten kívül a nemzetközi események is befolyásolták.

A magyar minisztertanács hosszantartó éjszakai ülésben foglalkozott a külpolitikai helyzettel és a belügyi reformokkal

Budapestről jelentik: Kedd este a késő éjjeli órákba belenyúló minisztertanács volt. Lapjelentések szerint a minisztertanácsban Kálnya Kálmán külügyminiszter számolt be a külpolitikai helyzetről, majd a parlament munkatervének megvitatására került a sor.

A parlamentet valószínűleg már jövő hétre összehívják s azon legelső sorban a házszabályok revízióját tárgyalják meg. Csak ezután kerül sor a nagy reformjavaslatok megvitatására. A reformjavaslatok között elsősorban sor kerül a honvédelmi természetű javaslatokra, azután az újabb földreform kérdésére.

Vasárnap életbelép Szlovákia országos önkormányzata

A prágai kormány csütörtökön szavazza meg az új alkotmányt. Haranzúgások közt ünneplik meg Szlovákia felszabadulását

Prágából jelentik: Csehországban jelentős belpolitikai átalakulás van folyamatban. Út cseh párt nemzeti párt néven kimondta egybeolvadását. Az összeolvadó pártok között van az agrárpárt, nemzeti szocialista párt, az iparospárt, nemzeti szabadelvű párt és a nemzeti ligák pártja. Az egyesülésen kívül marad továbbra is a katolikus néppárt, a fasiszta és a szocialista párt.

A parlamentet csütörtökre összehívták. Ez alkalommal állapítják meg Csehszlovákia ideiglenes alkotmányát, mely az eddigi megegyezések szerint Szlovákiának társországgént való elismerését és önkormányzatát foglalja magában. Kvalkovszky cseh külügyminiszter pénteken utazik Berlinbe és a köztársasági elnöki választást csak hazatérése után tartják meg.

Szlovákiában a Tiso-kormány rendeletére vasárnap megünneplik az országos önkormányzat életbelépését. Tiso miniszterelnök kiáltványt bocsájtott ki, melyben a szlovák népnek bejelen-

ti Szlovákia felszabadulását. Ennek megünneplésére vasárnap délelőtt egy órakor Szlovákiában az összes harangok egyszerre megkondulnak és országsszerte ünnepek lesznek. A Tiso-kormány csütörtöktől kezdve próbaképpen felügyeltette a rögtönítélő bíraskodást.

Varsóból jelentik: A november elsején létrejött lengyel-cseh egyezmény értelmében a lengyel csapatok szerdán megszállták Teschen-Sziléziának azokat a részeit is, melyek eddig még cseh megszállás alatt voltak.

BENES TÖBBÉ NEM TÉRHET VISSZA.

Prágából jelentik: Halits cseh agrárpárti képviselő a párt hivatalos lapjában a „Práskí Vecserben” feltűnő cikket írt, a Benes-kormányzatról. A cikk azzal végződik, hogy Benesnek, aki mérhetetlen kárt és veszteséget okozott az országnak, soha többé nem szabad visszatérnie Csehországba.

Ankara török főváros nevét „Atatürk“-re változtatják

Istanbulból jelentik: A török kormány törvényjavaslatot terjesztett a nemzetgyűlés elé, amelynek értelmében a főváros nevét Ankaráról Atatürkre változtatják.

Lindberg ezredes német szolgálatba áll

Newyorkból jelentik: Nagy feltűnést keltett a lapoknak az az értesülése, hogy Lindbergh ezredes végleg Németországban kíván letelepedni. Lindberg felesége már el is utazott Berlinbe, ahol megfelelő lakást keres. A lapok értesülése szerint Lindberghnek az a terve, hogy együttműködésbe lép a német légi haderő műszaki vezetőségével és így együttesen dolgozzák ki a legmodernebb repülés műszaki előfeltételeit.

Francia gőzös spanyol megtámadás alatt

Tangerből jelentik: Szerdán délután egy spanyol ágyus hajó, amelynek jelzését megállapítani nem lehetett, az afrikai partok mentén Taraffa közelében feltartóztatott egy francia gőzöst. A francia hajó a tangeri rádióállomáshoz fordult és azonnali segítséget kért. Délután fél 6 órakor a spanyol hajó rálőtt a francia gőzörsre és felszólította, hogy forduljon Ceuta kikötő felé. A francia gőzösnek azonban sikerült kijutni ellenfele lőtávólából és elmenekült ellenkező irányba.

A spanyol köztársasági kormány fegyverszünetet akar

Sant Jean De Luxból jelentik: Barcelonai jelentés szerint Aguire, a köztársasági Spanyolország egyik volt népszövetségi megbízottja, hivatalos kiküldetésében külföldre utazott. Külföldi útja során Párizst, Brüsszelt és Londont keresi fel, ahol a spanyol nemzeti kormánnyal létrehozandó fegyverszünet érdekében tárgyal.

Kataloniában, az erből vonalon elszenvedett legutóbbi vereség után a köztársaságiak helyzete tarthatatlanná vált. Mind erősebb hangulat nyilvánul meg a fegyverszünet iránt. Most már köztársasági hivatalos körökben is teljesen reménytelennek látják a köztársasági haderők katonai helyzetét.

A német gyarmatok kérdése miatt nő az izgatottság Délafrikában

Londonból jelentik: MacDonald gyarmatügyi miniszter intézkedésére táviratban közölték Tanganyikával az alsóház keddi ülésén történeteket. Ezen az ülésen Chamberlain miniszterelnökhöz egyik képviselő kérdést intézett, hogy vajon az angol kormány nem foglalkozik-e gyarmatoknak Németország javára való átengedésével. Erre Chamberlain azt válaszolta, hogy ilyenről nincs szó.

A németek részére való gyarmati engedmény kérdése egyébként is nagyban foglalkoztatja az afrikai közvéleményt. Amint Pretoriából jelentik, Durbanban nagygyűlés volt s ezen Smutsh tábornok, a délafrikai kormány miniszterelnöke beszédet mondott. Bejelentette, hogy Pirov hadügyminiszter európai kiküldetése azzal áll összefüggésben, amely szerint Angliából Délafrika számára a szükséges védelmi eszközök biztosítását kéri. A Délafrikai Unió gyarmati átengedésének tekintetében elutasító álláspontot képvisel.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.